

Uddevalla kommun

barnutbildning@uddevalla.se

Beslut efter uppföljning för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

---

efter tillsyn i Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF
i Uddevalla kommun

Uppföljning av tillsyn i Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Uddevalla kommun under våren 2017. Skolinspektionen fattade den 5 juli 2017 beslut efter tillsyn för Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Uddevalla kommun inkom med den 13 december 2017 och den 30 januari 2018 samt vad som framkom i intervjuer vid Skolinspektionens uppföljningsbesök den 17 april 2018.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande	2018-09-26
6. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2018-09-26

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpats.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att senast den 26 oktober 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 5 juli 2017 att det förelåg brister i verksamheten vid Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF avseende att alla elever inte tillförsäkrades en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, främst gällde detta i en klass i dåvarande år 1. Vid tillsynen framkom även att elevhälsan inte kände till problematiken. Uddevalla kommun förelades i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna och att senast den 1 november 2017 redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade den 13 december 2017 och i en komplettering den 30 januari 2018 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna som konstaterats i Skolinspektionens tidigare tillsynsbeslut. Av redovisningen framgår att det i ovan nämnda klass, som nu går år 2, under höstterminen genomförts intervjuer med några elever och att klassen delats under bland annat lektionerna i idrott och hälsa. Detta har, enligt rektorn, gjorts i syfte att skapa trygghet och studiero och för ett bra arbetsklimat. De intervjuade eleverna var sammanlagt nio stycken till antalet och representerade alla tre klasser på VF, och där de på frågan hur arbetsklimatet ser ut idag svarar att det är skillnad mot vad det har varit, och att det är bättre nu än förut och att det skett stora förändringar. Rektors redovisade slutsats är att det är ökad trygghet och studiero på hela programmet innevarande läsår jämfört med läsåret 2016/17.

Utöver intervjuer och klassdelning har rektor också haft lärarrotation inom personalgruppen och pedagogiska samtal med obehöriga lärare. Syftet med lärarrotationerna var att lärarna ska vara på plats och ha sina lektioner samt att försöka minska sjukskrivningar. Syftet med de pedagogiska samtalen var att skapa bättre förutsättningar för studiero. Det arbetet har enligt redovisade åtgärder från huvudmannen resulterat i att personalgruppen är en stabilare grupp med hög närvaro, samt en förhoppning om ökade pedagogiska kunskaper genom fortbildning för obehörig personal. Arbetet har följts upp

genom en trivselenkät och anses enligt huvudmannen vara klart, även om vidare arbete också beskrivs.

Vidare har rektor kallat in vårdnadshavare för samtal kring eleverna, även detta under höstterminen. Det har skett dels genom enskilda samtal med vårdnadshavare för att få en klar bild av varje elevs behov, och dels genom ett möte med alla vårdnadshavare samlat för att stävja ett hårt språkbruk som uppmärksammats i klassen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen ett uppföljningsbesök på Östrabo Y VF den 17 april 2018. Vid besöket intervjuades bland annat elever, lärare, elevhälsa och rektor vid skolenheten. Eleverna i år 2 i den klass som anges ovan säger i intervju med Skolinspektionen att det inte är studiero under alla lektioner och om det är studiero beror det på vilka lärare och lektioner de har. Det finns lektioner där det inte är studiero ungefär hälften av tiden och i kurserna historia 1a1 och idrott och hälsa 1 har det inte varit studiero sedan kursen startade under höstterminen 2017, säger eleverna. Eleverna berättar att under lektionerna i de programgemensamma kurserna är det oftast studiero. Vidare säger eleverna att det finns lärare som inte alltid agerar och säger till eleverna när studieron brister och att studieron oftast brister vid de tillfällen när läraren avbryter en lektion för att ha en genomgång. Enligt eleverna får det till följd att koncentrationen brister, att de får svårt att koncentrera sig och att "uppgifterna läggs på hög" vilket enligt eleverna beror på att de inte hinner klart med uppgifterna. Detta skapar en stress och oro säger eleverna.

Elevhälsan säger att det i ovan nämnda klass inte alltid är studiero i de gymnasiegemensamma kurserna, men att det fungerar bra i de programgemensamma kurserna eftersom eleverna tycker om de lärare som undervisar i de kurserna. Vidare säger elevhälsan att de inte har gjort några konkreta insatser kring studieron i klassen eller att de fått uppdrag att göra det. Lärarna berättar att det under hösten 2017, från slutet av september till höstterminens slut, gjordes ett försök att dela klassen i två grupper under idrottslektionerna vilket gav goda resultat men trots detta sattes klassen ihop igen och, enligt lärarna finns det inga planer på att dela den igen. Effekten enligt de intervjuade lärarna är att det blir oroligt under lektionerna igen. Lärarna säger vidare att exempel på vad som kan hända under lektionerna är

Beslut

2018-06-07

6 (11)

Dnr 43-2016:10659

att eleverna kallar varandra för könsord som de högt och tydligt uttrycker i klassrummet. En lärare anser att den nämnda klassen är så besvärlig att hen har lektion i 5-10 minuter och sedan låter eleverna gå från lektionen berättar de intervjuade lärarna. Enligt lärarna är rektor medveten om detta och har samtalat med läraren, men enligt de intervjuade lärarna har det pågått sedan höstterminens start 2017. Lärarna säger vidare att detta medför att eleverna får extra långa håltimmar och är uppskrivade till efterföljande lektioner, och därmed får svårt med studieron på de lektionerna också.

Elevhälsan och lärarna säger att de är medvetna om att språkbruket i ovan nämnda klass behöver stävjas och att det kan vara mycket hårt och bland annat innehålla könsord och rasistiska tendenser. Under höstterminen bjöds vårdnadshavare in för att medvetandegöras kring hur det kan se ut med språkbruket mellan eleverna i klassen, berättar de intervjuade. En lärare kan tåla mer än en annan, och då är det enligt lärarna oklart vad som ska anmälas som kränkande behandling och inte. Rektorn bekräftar detta och menar att lärarna inte kan anmäla allt som sägs eftersom det inte är upp till dem att avgöra vem som blir kränkt och inte, även om rektor också påpekar att det är nolltolerans gällande ett sådant språkbruk på skolan.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av vad som framkommit vid uppföljningen bedömer Skolinspektionen att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att bristen avseende studieron vid Östrabo Y VF ska anses vara avhjälpt. Skolinspektionen bedömer att det fortfarande inte är studiero i alla ämnen och på alla lektioner för eleverna i en klass i år 2 (samma klass som omnämndes i förra tillsynsbeslutet). Eleverna i nämnda klass säger att de får svårt att koncentrera sig när det inte är studiero och att arbetsuppgifterna då inte hinns med, vilket skapar stress. Att det fortfarande inte alltid är studiero i nämnda klass bekräftas av lärarna och elevhälsan. De åtgärder som rektor och lärare har vidtagit har inte varit tillräckliga för att skapa studiero och därmed fått avsedd effekt. Med hänsyn till det grova språkbruket som förekommer är det av vikt att personalen på skolan har en gemensam syn på hur man ska agera och beakta att även om en elev inte säger sig bli kränkt av ett visst tillmäle, måste skolan agera för att komma till rätta med ett språkbruk som i andra sammanhang skulle vara helt främmande och inte accepteras.

Motivering till val av verktyg

Verksamheten vid Östrabo Y VF i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist*Skolinspektionens tidigare beslut*

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 5 juli 2017 att det förelåg brister i verksamheten vid Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF avseende elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Uddevalla kommun förelades i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna och att senast den 1 november 2017 redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade den 13 december 2017 och i en komplettering den 30 januari 2018 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa de brister som konstaterades i Skolinspektionens tillsynsbeslut. Av redovisningen framgår bland annat att elevhälsan har haft ett förebyggande arbete kring suicid och psykisk ohälsa. Vidare framgår av redovisningen att elevhälsan har arbetat uppsökande i programmets klasser och med stöd till enskilda individer.

Utöver detta har elevhälsan enligt huvudmannens uppgifter genomfört en kartläggning utifrån Arbetsförmedlingens kriterier för unga med funktionsnedsättning. Enligt redovisningen är syftet att hjälpa de ungdomar som har svårt att komma ut på arbetsmarknaden. Vidare framkommer att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska finnas på dagordningen för elevhälsans veckovisa möten samt arbetsplatsförlagda träffar (APT).

Rättslig regering

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276-277 och 656) innebär elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande uppdrag att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

Vidare anges i förarbetena att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- och sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Det anges också att de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

Representanter för elevhälsan uppger i intervju med Skolinspektionen att de inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. De säger att tiden mest går till att arbeta med en generell läsårsplan som gäller för Uddevalla kommun. Elevhälsans representanter säger sig inte heller ha fått något uppdrag av rektorn att göra riktade insatser för att förbättra studieron i ovan nämnda klass i år 2. Under Skolinspektionens förra tillsynsbesök gav representanterna för elevhälsan några exempel på förebyggande inslag. Sedan dess har elevhälsan enligt de intervjuade enbart haft en demokratidag på förekommen anledning då nazistiskt klotter uppmärksammades på en skoltoalett.

Lärarna och rektorn bekräftar mycket av det elevhälsan uttrycker i intervjun och säger att elevhälsan inte varit inkopplade i arbetet kring studiero utan snarare fungerat som ett bollplank för lärarna som undervisar eleverna i år 2. Om lärarna behöver stöd finns en dialog mellan dem och elevhälsan menar rektorn. Rektorn säger vidare att elevhälsan som samlad resurs inte gjort specifika insatser för att förbättra studieron, trots att behov uppstått och uppmärksammats redan då klassen gick i år 1.

Elevhälsan har inte heller fått i uppdrag av rektorn att arbeta med språkbruket eller genomfört några konkreta insatser i ovan nämnda klass och elevhälsan säger i intervju att det är lärarna som arbetar med det under lektionerna och att inte någon av elevhälsans representanter varit involverade i det arbetet. Elevhälsan och lärarna säger att de är medvetna om att språkbruket i ovan nämnda klass behöver stävjas och att det kan vara mycket hårt och bland annat innehålla könsord och rasistiska tendenser.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av vad som framkommit vid uppföljningen bedömer Skolinspektionen att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att bristen avseende elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska anses avhjälpd. Skolinspektionen noterar att huvudmannen påbörjat ett arbete med att tydliggöra elevhälsans roll vid Östrabo Y VF, bland annat genom att öka elevhälsans tillgänglighet på programmen och genom veckovisa möten. Av huvudmannens redovisning och vid de intervjuer som Skolinspektionen genomförde vid uppföljningsbesöket framgår dock inte hur elevhälsan rent konkret använts i ett mer förebyggande och hälsofrämjande arbete med syfte att skapa studiero i år 2 på Östrabo Y VF sedan tillsynen våren 2017. Trots att språkbruket uppmärksammades vid tillsynsbesöket våren 2017 och rektorn vid Skolinspektionens förra tillsynsbesök uttryckte att språkbruket kan stävjas med hjälp av ett främjande arbete av elevhälsan har inget sådant arbete initierats av rektorn. De exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser som beskrivs, och som säkert är relevanta, tar dock inte sikte på de specifika brister som avser språkbruket och den bristande studieron som konstaterats för eleverna i år 2. Skolinspektionen bedömer därmed att elevhälsan vid Östrabo Y VF fortfarande inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Arbetet med värdegrunden är ett område där elevhälsans medverkan är viktig. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande samt goda och trygga uppväxtvillkor.

Motivering till val av verktyg

Verksamheten vid Östrabo Y VF i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpt brist i verksamheten

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Uddevalla kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Uddevalla kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte har framkommit annat än att Uddevalla kommun har avhjälpt denna brist. Denna bedömning görs utifrån huvudmannens skriftliga redovisning.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

Beslut

2018-06-07
11 (11)
Dnr 43-2016:10659

På Skolinspektionens vägnar

X Hans Larson

Hans Larson
Enhetschef
Signerat av: Hans Larson

X Karin Karlsson

Karin Karlsson
Föredragande/Utreddare
Signerat av: Karin Karlsson